

A Z I N O

Cotidianul în limba română

REDACȚIA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

INSERȚIUNILE:

pentru Austro-Ungaria: 20 cor.
pe un an ..... 10 cor.
pe 6 luni ..... 5 cor.
pe o lună ..... 2 cor.

De un an de publicare, pentru anul în
lună, a doua parte a anului, a fost
curs 3 h. de ficere publicată.

Nr. 1 de Duminecă pe un 4 cor.
Pentru România și străinătate pe un
40 franci.

Asăz abonațiile, căi și aneori
sunt a se plăti înainte în Arad.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

Tabelele pentru urea și constanțe
sunt a se plăti înainte în Arad.

Se vor primi abonamentele în
toate orașele unde se pot primi.

TRIBUNA

Supărarea Kossuthiștilor.

(*) Foile kossuthiste sunt foc și pară. Mai ales din pricină că la Viena nu vor să știe de comanda ungurească.

Acum, de curind, se știe, li-a turnat o găleată de apă rece pe cap «*Fremdenblatt*», care în numărul dela 21 Martie spune kossuthiștilor să-și pună pofta în cuțu, căci Curtea nu se va închina lui Kossuth Ferencz.

Am dat în numărul nostru de ieri, pasagiul din articolul organului ministerului de externe, organ care talmăcește și părerile M. Sule.

Eată ce năcăjită răspunde «*Magyarország*» dela 23 Martie acestor scrise:

Declarațiunea foacii ministrului esternelor, *Goluchowski*, a pricinuit mare zarvă. Foia ministrului esternelor propovăduiește pe față, că instrumentele cărmuitorilor, cercurile militare și ale curții, nici chiar în afacerile interne ale Ungariei n'au să se plece înaintea voinței *dietei ungare*. Ceea ce au adus cu sine alegerile și majoritatea *dietei* e curul numai produsul *capriciilor politice*. Doar — după vorba lor — s'ar putea face în Ungaria și din *naționalități majoritate*. Deci ei sunt în față slăbirea națiunii maghiare ca și apanța de rasă și egalul drept al celorlalte naționalități din țară.

„Ei nu dau mai mare drept limbei noastre de stat, suveranității noastre, stindardului nostru de stat, *pajurei* noastre, decât pretensiunilor și cerințelor *celorlalte neamuri* din țară.

„Ce e asta, decât un atac perfid și murdar împotriva *ideei de stat maghiar*.”

După cum vedem, supărarea kossuthiștilor mare hotar.

Cum a și putut «*Fremdenblatt*» să pună nația «singură alcătuitoare» alături cu — naționalitățile?!...

Și încă atunci, când Kossuth, Apponyi și întreaga coaliție vrea să schimbe fața țării: să inaugureze o politică națională maghiară cum n'a mai fost! Să decreteze maghiarizarea și în armată!...

Cu toate astea, kossuthiștii n'au cuvânt să se supere.

Eată de ce.

Dacă este să se inaugureze *principiul național în armată*: oficerii să vorbească și să comande în limba soldaților cari compun regimentul, de ce n'ar cere adică și *naționalitățile* aplicarea acestui sublim principiu? Ce înțeles ar avea pentru naționalități scoaterea limbei germane și introducerea celei maghiare? Nici un neam pe lume nu se poate entuziasma — când vorba e de schimbare — decât de o schimbare făcută în favorul neamului și limbei sale. Și de ce naționalitățile și-ar iubi mai puțin neamul decât și-l iubesc — Ungurii! Eată, Tomasiș, fruntașul deputat croat, după ce a fost primit în audiență la M. Sa, spusese într-o convorbire cu un ziarist maghiar, că dacă e vorba de abandonarea limbei germane în oștirea comună, apoi Croșii vor pretinde cu toată puterea lor limba *croată*, ear nu pe cea maghiară. Cehii zic și ei: Bine, să se scoată limba de comandă germană, dar la regimentele noastre atunci — întocmai ca Ungurii — nu vom tolera de cât limba cehă!...

Același lucru, cu aceeași dreptate, îl pot cere și naționalitățile din Ungaria. Căci și ele jertfesc pentru armată cât jertfesc

Ungurii ori Cehii și Ungurul ori Cehul nu moare nici el decât odată pentru tron și patrie, întocmai ca soldatul recrutat din sinul naționalităților.

Mai este apoi la mijloc ceva ce ne face să ținem cu tărie la *situația d'acum*: câtă vreme limba de comandă este cea germană, și peste tot: întocmirile d'acum, știm că *nimeni nu-și frământă mintea să ne desnaționalizeze, ci cel mult învățăm o limbă cultă europeană*.

Cine nu-și aduce însă aminte de memoriul secret al lui Apponyi, memoriu ce-l făcuse în calitate de president al *Dietei* cu majoritate 67-tistă? Cerea cu insistență maghiarisarea complectă a armatei și planuri machiavelice născocise cum să degradeze armata comună făcând din ea unealtă de desnaționalizare a celorlalte neamuri...

Cine dintre noi ar putea să dorească deci învingerea coaliției în care sufletul Apponyi este? Și cine dintre noi să nu se bucure văzându-l pe kossuthiștii supărați că Viena pune pedecă realizării planurilor lor de distrugere a naționalităților?

De altminteri atitudinea extremiștilor maghiari a indignat chiar pe prietenii lor în ce privește radicalismul: «*Politik*» din Praga într'un număr recent scrie adică un articol vehement împotriva pretențiunilor șoviniste și face apel la toate popoarele din Austria să uite disensiunile și să se unească toate într-o *înfrîngere pofta de mărire a politicienilor dela Budapesta*.

Cu cât kossuthiștii vor forța deci mai tare lucrurile, cu atât mai rău pentru cauza ce reprezintă.

CURIER LITERAR.

II.

Concursuri literare. — Efectul lor.

(L.) Comitetul societății pentru fond de teatru român a publicat concurs pentru cele mai bune piese teatrale ce i-se vor prezenta până la 1/14 Octombrie a. c. Pentru piesa cea mai bună se decerne un premiu de 500 cor. ear pentru a doua piesă 300 coroane.

Năvem de cât să laudăm această hotărîre a comitetului. Intr'adevăr, cine nu știe ce rol important joacă premiile în dezvoltarea literaturii chiar a unor popoare mai bogate și mai culte de cât noi! Cine dintre noi nu știe, cât de mult premiile Academiei Române au contribuit la progresul nostru cultural? Premiile acordate de această înaltă instituțiune au ajutat nu numai materialicește pe mulți scriitori, dar au avut o *binelăcătoare* influență și din punct de vedere moral: au încurajat și ambiționiștii și îndeosebi au mângăiat...

Asociațiunea noastră și Fondul de teatru își îndeplinesc deci numai o datorie sfântă când publică concursuri și premiază pe scriitorii de talent.

Ni-se pare însă, în cazul dat, că domniile din comitet nu-s destul de practici. Onițiu președintele și Blaga, secretarul comitetului Fondului de teatru, cunosc pe literații noștri, atât pe cei de aici, cât și pe cei din România. Știu că scriitorii de piese teatrale nu prea avem. Și îndeosebi n'avem de cei cari să se ambiționeze pentru premiul de 500 și 300 coroane... Nu-i vorba, cine are talent și voință, scrie și fără a se gândi la bani. Fapt e însă, că sume așa de

mică nu o să prea îndemne pe mulți. Ni-se pare apoi și termenul prea scurt! O piesă teatrală bună nu se scrie așa, cu una, cu două, în câte-va luni. Rezultatul concursului nu poate fi astfel de cât slab. Vor concura scriitorii de a doua ori a treia mână, se vor scrie piese cari nu o să fie podoabe în literatura noastră. Tre-cutul, nu chiar îndepărtat, ne e mărturie în privința asta.

Dacă onor. comitet ține deci să contribuie, prin acordarea de premii, la dezvoltarea gustului și aprecierea teatrului în publicul nostru, ar fi mai practic să publice concurs pentru anume *studii*, de pildă asupra stării actuale a teatrului român: ce avem scris, cine scrie, unde și ce se joacă, — eroismul în piesele teatrale române, — piesele cari moralizează, cari desvoită sentimentul național etc., ear aceste studii să le publice în broșuri ieftine, să poată fi citite în cercuri cât mai largi.

Pentru asemenea studii s'ar găsi și autori, căci, slavă Domnului, avem o pleiadă frumoasă de bărbați culti, îndeosebi profesori, cari sunt capabili de a ne scrie *lucruri de absolută valoare* în privința asta. Dovadă sunt studiile scrise și până acum și citite cu prilejul adunărilor generale ale Fondului de teatru.

Aceste observațiuni le-am avut de făcut citind concursul publicat al cărui rezultat dorim de altfel să fie cât mai splendid.

Intr'unul din numerii săi din urmă „*Lu-ceafărul*” (Nr. 5) ne arată rezultatul unui concurs pe care-l publicase pentru premiarea celei mai bune *nuvele*.

Confrății dela „*Lucașărul*” au deschis, în același timp, și un fel de plebiscit: cititorii să-și spună părerile asupra nuvelor mai bune publicate.

Și-au și spus părerea unii și alții, ear dl Oct. C. Tăslăuanu, zelosul redactor, face următoarele observațiuni:

„Cititorii noștri, neavând încredere, — poate — în serioșitatea concursului nostru, pățit fiind cu astfel de premii literare, n'au participat la vot, de cât într'un număr foarte restrâns. Bărbații noștri cu greutate cari abonează revista — și probabil o și cetesc — au rămas în pasivitate, în cea mai mare parte. Generația mai tină, doamnele și domnișoarele au votat mai cu sârguință.

„Presa de aici și de dincolo asemenea a tăcut aproape unanim. Chiar și „*Sămănătorul*”.

„Trebuie să fim însă mulțumiți și cu acest început, fiind-că puterile noastre sunt prea modeste pentru a ne putea păuna cu o adevărată mișcare literară, ear fără de aceasta interesul față de tot ce cade în afară de preocupățiunile zilnice, și desigur mai rentabile, e dispărent. De acest interes e prin urmare împărtășită și revista noastră, care nu vorbește de cât inimii și minții capabile de a se încălzi de emoții artistice. Ear cu această flamură, la noi, lupta e grea.

„Noi însă din capul locului ne-am dat bine seama de cărările ce ne așteaptă, de aceea fără popas, cu gândul la vremuri mai bune, răzvim înainte.

„In numărul viitor vom publica un nou premiu pentru cea mai bună poezie”.

Spaimă ori perversitate?

«Budapesti Hirlap» (dela 24 c.) scrie următoarele:

„Carte oprită. Organul ordinațiilor postale și telefonului maghiaro-regești în numărul său din urmă publică următorul ordin:

«Românii din statul ungar» se oprște prin ordinul Nr. 9101. *Românii din statul ungar*, op apărut în București, România, anul 1904 și scris în limba română de *Ioan Russu Șirianu*, este prin aceasta oprit de pe teritoriul coroanei statului ungar și oficiile postale sunt invitate a-l trata ca pe cărțile oprite, detragându-i-se și debitul postal.

«Ioan Russu Șirianu, nou alesul deputat naționalist al cercului Chișineu a scris voluminoasa carte — de 330 pagini — înainte de alegerile generale și a tipărit-o în București. Cartea aceasta, care tratează despre relațiile numerice, confesionale, culturale, familiare și administrative, tratează totul din punct de vedere ultraist și vorbește cu ură de tot ce este maghiar. Scopul ei este să ațâțe ura înotriva Ungurilor.

«Cartea asta a lui Russu este în strînsă legătură cu mișcarea recentă de activitate a Românilor extremiști. Ziarele din România au scris coloane întregi despre această carte și pe autorul ei l-au presintat ca pe unul dintre deșteptătorii vieții politice române și ca pe ante-luptător al cauzei române.

În același sens scriu și celelalte ziare maghiare. Astfel «Egyetértés» scrie că peste tot: «In scrierile sale autorul se conduce de cea mai fanatică ură față de tot ce este maghiar». Cât despre «M. Szó», în numărul său dela 24 c. se ocupă pe o pagină întreagă și scrie câte sfruntate neadevăruri toate despre cartea d-lui Russu-Șirianu.

Adevărul este însă, că în lucrarea sa dl Russu se spriginește indeosebi pe date statistice *oficioase*, care înțelegem că nu plac șovinistilor, dar' de aici nu rezultă că trebuie să se facă de rîs crăiasca direcție postală.

Orî e pur și simplu perversitate la mijloc?

Astfel deschise concursurile: în cadre moderate, dar potrivite stării noastre culturale, avem și noi speranța, că după fiecare concurs cititorii „Luceafărului” se vor desfăta citind fie nuvele, fie poezii scrise cu simț și pricepere, ceea-ce va fi nu numai spre edificarea publicului, dar și a literaturii românești.

PORTUL ROMĂNESC*).

*Românul cel cuminte
Poartă cioareci și peptar
Și opinci poartă 'n picioare
Și la brâu poartă șerpar.
Și căciulă poartă în cap
Ear pe umeri poartă stral:
Când e zi de sârbătoare,
Satu 'ntreg e în alai!
Româneuța cea isteasă
Poartă ie și cojoc;
Când o vād împodobită
Și strădini stau pe loc
Ea-i dedată la răsboi.
Să aleagă și să țese
Și să ridă de ac-lea,
Ce să îmbracă în mătăsu!
Românași și Româneuțe
Vot puteți să fiți făloși
De-acel port frumos și bun
Moștenit dela strămoși;
Pe acela nici odată,
Să l schimbați cu port străin.
Limbaș portul și credința
Mai presus să le iubim!*

* Specimen din o drăguță cărțuie de poezii a d-nului Iosif Stanca, care nu peste mult va apărea.

CRIZA.

Prânz la palat.

Joi a fost prânz la palat, la care au participat treizeci și opt de persoane. Dintre politicieni au luat parte: contele Tisza István, Hieronymi Károly, Plósz Sándor, Wekerle Sándor, Erdély Sándor, Jakabffy Imbre, Nagy Ferencz, Bartha Ödön, Krasznay Ferencz, Szalay László și Csernoch János, apoi dignități militare.

Majestatea Sa a stat între contele Tisza și Wekerle. S'a remarcat indispoziția ce-i ședea pe față.

După prânz s'a ținut cercle.

Majestatea Sa a avut pentru fiecare oaspe al său un cuvânt-două.

Politica n'a atins'o însă, de cât cu o frază, zicând:

— *Trăim vremuri triste! Este serioasă situația!*

Dispoziția în partidul liberal.

Seara în partidul liberal au fost mulți deputați. Cei ce-au luat parte la prânz, au fost toți de față.

S'a vorbit în partid despre vestea că, foștii apponyști ar ținea conventicule la locuința lui Szentiványi Arpád și că voesc să iase din partid.

Un jurnalist întrebând pe Szentiványi despre vestea aceasta, i-a răspuns:

— Vestea despre ieșirea mea din partid deocamdată nu e actuală. Dar e fapt că dacă se va încerca vre-o deslegare a crizei în mod anticonstituțional, părăsesc partidul și probabil nu singur.

Wekerle în audiență.

Erî Wekerle a fost primit în audiență și faptul acesta a atras toate combinațiunile în jurul persoanei sale. S'a dovedit însă mai în urmă, că Majestatea Sa nu i-a dat nici o încredințare pozitivă.

El însuș s'a declarat despre audiență cătră un jurnalist astfel:

— Majestatea Sa a recurs din nou la opiniunea mea cu privire la situație.

— Ați primit Escelență încredințare pentru a lua în mână firul deslegării?

— N'am căpătat nici o încredințare și fi liniștit nici nu voiu căpăta.

— Coincid părerile D-Voastre cu ale contelui Andrassy?

— Nu le cunosc pe ale lui Andrassy. Eu n'am vorbit decât despre ale mele. Altcieva n'am de spus.

Posteaque...

Lucruri nesigure, cași mai nainte. Mișcarea «Los von Ungarn» ia în Austria tot mai mari proporții.

Apelul ministrului de honvezi.

Ministrul de honvezi într'un apel adresat vicișpanului comitatului nostru face apel cătră tinerii, cari voesc să între în școala reală superioară honveziască din Sopron și în Academia Ludoviceană. În prima se primesc 50, în a doua 62 tineri, parte gratuit, parte cu plată scăzută, ori ca bursierii vr'unei fundațiuni.

Anul școlar se începe la școala reală în 1 Septembrie, iar la Academie în 21 Septembrie. În școala reală sunt vacante 20 posturi gratuite, 25 burse și 5, unele cu plata de jumătate, altele cu plata întreagă; în Academie sunt 5 posturi gratuite vacante, 29 burse și 28, parte cu jumătate plata, parte cu plata întreagă.

Condițiile de primire sunt următoarele: Atestat despre aceea, că ești cetățean ungar. 2) Testimoniu, că ești corporalmente

apt pentru cariera militară. 3) Cunoștințe anumite și adecă a) pentru școala superioară de honvezi atestat cumcă ai absolvit cu succes clasa a patra a vr'unei școli medii, b) la Academie se cere absolut de clasa VIII. a școlii medii. 4) Pur și simplu bună morală. 5) Vîrsta a) la școala reală 14—16. b) la Academie 17—20. Ceea-ce trebuie dovedit cu atestat de botez ori de naștere. 6) Dacă cineva vrea să intre unde se plătește a lunii, părinții trebuie să prezinte documente, că pot suporta cheltuielile. De concurează cineva la loc împreună cu bursă trebuie să corăspundă cerințelor plomei fundaționale.

Rugările au să fie înaintate, până la 15 Martie n.

Alegerea de vicișpan din comitatul Timișoara

În comitatul vecin al Timișorii este vaș postul de vicișpan, care se va împlini cătră curând. Dată fiind importanța mare a acestui post de prim ofician al comitatului, prea natural, ca publicul comitatului să se intereseze și să cumpenească bine persoanele pentru această combinație.

Căci nicăiri ca în comitatul Timișorii roarea administrativă n'a fost practică și rară mai întinsă. Dar nici stări mai destrălate ca acolo nu sunt. Ampublicat în numărul nostru de ieri lista de conduită a candidaților, a actualului protonotar József Sándor. Când o citești stai uimit, și nu-ți vine să-ți crezi ochilor. Suntem oare în comitatul Timișorii în aceeași țeară? Sub legea legi? Ce societate de oameni poate fi aceasta unde păcatul a căpătat atâta drept de cetățean. De unde-și ia domnul acesta curagiul să s'aspire încă la alte posturi?

Dar ceilalți candidați sunt oare mai buni? Unul e Mayer Károly, care păflugat fiind deputația dela Ciocova a candidat în rândul urmă la Becicherecul-mic. Fiind însă și trântit, „prieteni” se simt obligați să nu-l lăse fără pâine. Și încă pâine bună, albă, căci „de la domnul” cu de aceasta e obicnuit. Bun e și pentru postul de vicișpan. Secătura mai mare n'are nici chiar comitatul Timișorii. Omul toată viața în cu ușorul și-a petrecut-o. Merit n'are de cât prietenia protei Putici, făcutu-s'a și acum la alegere luntre și pușca să-l scoată deputat, împotriva candidatului oficial. Colegi demni.

Mai este și un al treilea Darabanti János cu numele, un Român renegat. E fiscul comitatului. Prototipul ștreberului. Acesta a și mai bine exploatat situațiile nevoieșe din comitat. A nimerit un val, care l'a aruncat la limba Acum... spre vicișpanie.

Eată „sfînșii” pentru cari cele trei comitate de interese personale din congregație se mîntă, s'ajungă fiecare cu el sau la izbăvire. Românii cari fac peste 1/4 al locuitorilor comitat n'au reprezentanți în congregație. Un singur, protopopul Pepa, face muncă de Sisiphi ceilalți: Hamza din Lipova și Putici din Mișoara, sunt unelto oarbe în mâinile stăpînitorii. Cu așa prospecte privesc deci Românii alegerea de vicișpan ce s'apropie.

Serisoare din Sibiu.

— Conferențe publice. — Concertul reuniunii musicale. — Pregătiri pentru jubileul reuniunii musicale. — 23 Martie

Doctorul Beu — despre Alexandri! Iată patru vorbe cari ascund în sine întreaga semnătură și diagnoză, ca să nu zicem ceva a conferențelor publice, aranjate sub egida despărțământului sibiian al Asociațiunii.

Nu ne osândi Doamne, dar „difficile satiram non scribere” une-ori despre cel sublim lucru.

Nu vrem, Doamne păzește, să luăm în șert frumoasa idee a conferențelor. Zevzece ce nu recunoaște importanța acestor conferențe închinăm deci despărțământului sibiian al Asociațiunii întreg prinosul de recunoștință pentru că a fost bun ce și l-a pus de a munci ceva, de a pune la cale ceea folositor pentru obștea mare a noastră mână.

Dar chipul, cum să aranjează aceste conferențe, și materialul ce ni-se îmbracă acolo, și haina în care să îmbracă acel material, — nu ne mulțumesc și nu ni-se par din pricepere estetică isvorite și priceperii estetice a publicului adresate.

Conferențele acestea se fac mai mult în dorul lelii, pentru fascinarea lumii.

Să ne aducem aminte ce s'a făcut în anul trecut. Ni-s'au prezentat vr'o 5—6 conferențe, dintre care abia 2—3 putem zice că au purtat în sine oare-care simbură din care se încolțiască în inimile și mințile publicului interesul și rodul intenționat prin aceste conferențe. Restul a fost balast; teme școlare, subiecte banale și răscoapte de vremuri, scuturate din mână sau compilate fără moleculă de judecată individuală, lucrare cu un studiu și aparat care nici școlaresc nu-l putem numi. Nimic original, nici o idee nouă care să ne încălziască.

Pățim grozav de sărăcia duhului, de lipsa fantaziei și nu ne place să ne opintim mințile.

Calicia de spirit inventiv, se pare că ne ispitește și la conferențele din anul acesta.

Nu tăgăduim: dl Dr. Beu e destul de limpede la cap. În prelegerea sa din 19 l. c. ne-a prezentat, despre poezia eroică, a lui Alexandri, un studiu destul de bine sistematizat și bine rotunzit. A vorbit cu logică și într'o bună limbă românească. Dar, pentru Dumnezeu, noi cunoaștem pe Dr. Beu ca pe un om „universal“, priceput în toate. Dumniasa face politică financiară, face politică economică, face literatură, și paremi-să, să ocupe și cu medicina. Ei, bine, Dr. med. Beu n'a găsit în acea vastă „terra incognita“, care se numește *medicină*, un colțisor de interes și vrednic de descoperit dornicilor noastre minți, atât de laice, în treburi de ale medicinei? Despre *higienea publică*, despre *atâtea și atâtea boale*, de care nimenea nu poate fi scutit, nu putea oare vorbi Dr. Beu mai cu competență decât făcând apologia lui Alexandri, care ori și cum, mai bine să potrivea în gura unui profesor de literatură de pildă.

O vorbă ca o sută. Conferențele acestea nu vor izbuti până când domni conferențiarilor nu-și vor face chestii de ambiție din ele și nu-și vor ține de datorie a prezenta publicului lucrări corespunzătoare gustului și prețurilor lui estetice.

Cerem deci deosebită grijă la alegerea și selecționarea temelor. Viața publică românească e destul de bogată în subiecte asupra cărora se poate discuta. Cerem deci și teme mai *actuale*, mai empirice. Și cerem ca aceste prelegeri să fie lucrare ca studiu; în ele să vedem licărind știința originalității, din ele să ținească idei clare și directive pentru viață. Iar investimântarea lor, limba și construirea încă să nu fie de așa, ca să fim nevoiți a pleca capetele când o ascultăm.

Reuniunea română de muzică de aici a dat, Mercuri în 22 l. c., *concert*.

În vederea festivităților jubilară ce sunt în preparare, și despre care se va vorbi mai la vale, *concertul* acesta a fost de un calibru mai modest. S'au cântat vr'o 6 piese corale, mai mult de ale autorilor noștri naționali (N. Popovici, Dima, Kiriac, etc.), care toate au făcut efect una ca alta. Corul grandios, ansamblul minunat, disciplina, stăpânirea de sine a cântăreților, vocile frumoase ca clopotele de argint, — toate ni-au elevat inimile, ni-au înălțat sufletele.

Un punct de forță al *concertului* a fost cvartetul „Benedictus“ din „Requiem“ de Mozart, în care au brilat: la sopran, noua noastră locuitoare sibiiană, d-na Lucia Cosma; la alt do-sorara Medean, cu vocea-l limpede; la tenor dl Curia și la bas dl Dr. V. Cioban, cu glasu-l puternic și melodios.

Sub punctul 5 ne-a delectat dl I. Crișan, cu 2 piese, bariton solo, de Mendelssohn și Loewe, iar la punctul 7 cu profesorul I. Schaeffer, cu 2 piese frumoase la pian.

Restul punctelor din program — adică 5 bucăți — au fost rezervate toate doamnei Lucia Cosma, așa că *concertul* acesta cu drept cuvânt l'am putea înregistra la catalativ sub firma de „concertul Lucia Cosma“. Lăudăm vocea curată, nu numai puternică, dar flexibilă, a d-nei Cosma. Lăudăm tehnica, siguranța, legeritatea cu care cântă, precum și respicată pronunțare a cuvintelor. Lăudăm însă mai presus de toate soli-

ciudinea și dragostea cu care ține d-na Cosma la Reuniunea noastră. Domnia-sa a cântat la *concertul* de an, a cântat la *concertul* de acum 6 piese, va cânta și la jubileu rola de forță din opera „Moș Ciocârlan“, și poate va cânta și la *concertul* de atunci vre-o 5—6 puncte. Suntem cu grațitudine timișorenilor care ni-au hărăzit nouă pe d-na Cosma. Felicităm Reuniunea de muzică pentru că a înălțat pe d-na Cosma la rangul de *prima-donă* a ei. Și îndeosebi admirăm pe amabilele noastre sopraniste și altiste de baștină, pentru răbdarea și abnegația cu care muncesc întreg anul, și pentru delicata prevenire cu care sunt față de străine când vorba e de a se cere rodul muncii dumnilor de preste an . . .

Sau doară Reuniunea asta nu e a sibiienilor și nu e creată pentru validitatea voinței, dacă nu a vocei, *membrilor ei*?

Precum am semnalat mai sus, Reuniunea de muzică de aici, s'a așternut pe muncă, pentru că să serbeze în anul acesta *jubileul* existenței sale de un pătrar de veac. (Acest pătrar de veac, ce-i drept, a trecut înainte cu vr'o 3 ani, — dar nu cercetăm motivele întâzierii jubileului).

Praznicul jubileului e fixat pe ziua de Ispas, (8 Iun.) și festivitățile planuite pentru acest prilej sunt următoarele:

1. Joi, înainte de amiază, să va da un *festival*, la care se va cânta prima piesă care a cântat-o Reuniunea la înființare; va urma un cuvânt festiv și la sfârșit o piesă clasică „Salvum fac regem“ de Dima.

2. În aceeași zi sara să va da *concert*. Să va popici în trecutul Reuniunii, se vor culege floricelele, cântările naționale mai alese și să vor prezenta într'un buchet publicului, drept dovadă despre ceea-ce Reuniunea a făcut în a sa viață, și drept recunoștință față de bărbații care temelie au pus și muț osteneală au jertfit pentru mărirea de azi a Reuniunii.

3. Vineri sara vom produce ceva mai artistic, mai clasic. Vom reprezenta *opera* „Moș Ciocârlan“ de Flondor. Va fi aceasta o măreață încoronare a festivităților jubilară.

Nu ne îndoim că oblăduitorii Reuniunii își vor pune toate forțele și toată ambiția ca acest praznic jubilar să izbutească în chip grandios și vrednic de numele și gloria celei dintâi Reuniuni române de muzică din patriă.

Florica.

Asediul din Boroșineu.

Ieri am arătat cum să face din furatul unei sticle de rachiu hoție mare. Tot ieri aduseră foile din Arad nouă năzdrăvăni despre Boroșineu: A ars toate olatele și nutrețul cel scump al proprietarului Petrovici din hotarul Boroșineului.

Husarii au intervenit și s'a localizat focul. Ceretarea a aflat urme neîndoioase, că focul s'a iscat de mână tăciunară. Așa scrie «Aradi Közlöny»; iar «Arad és Vidéke» pune corupția poporului în cărua preoției și a învățătoriei. În satul M. zice, că preotul a făcut tovarășie de cărcimărit cu câți-va țărani și chiar preotul măsură băutura. Așa, — zice «Arad és Vidéke» — corupe preoțimea și învățătorimea pe popor.

Faptul e, că dl Petrovici, tocmai venia la Boroșineu, cu căruța, când husarii plecați să caute focul, anunțat de organele administrative, îl opresc în drum și-l întreabă, că unde-i pusta lui Petrovici. Acesta le răspunde: pustă n'are nici un Petrovici pe aici, dar am eu Petrovici. Așa aflară husarii, că vorbesc cu păgubașii la care erau trimiși. Acesta le spune apoi, că nici pomană nu e de foc la el, ci ca și de alte-ori a aprins frunzișul de pe drumuri, fără nici o intenție rea. Asta-i focul cel mare din «Aradi Közlöny» potolit de husari și la care se află urme neîndoioase de aprindere, drept dovadă, că a fost lipsă de husari în Boroșineu.

Al doilea caz încă e evident: în careva comună din cercul Boroșineului se va fi în-

ființat reuniune de conzum și acum arândușul face intrigă contra preotului, care și-a permis bagseama a forma o societate de conzum să scape poporul din ghiarele lui Ițigleben. Altfel nu ne putem închipui faptul. Altfel în cercul Boroșineului nici nu e de cât Mânereul cu inițiala M. și în Mânereul de prezent nici preot nu este.

Este evident că o mână păcătoasă lucrează să denatureze lucrurile, ca să terorizeze poporul. Cerem dela inteligența noastră din Boroșineu și jur ezacte informațiuni despre afacerile de acolo și special să ne dea deslușiri asupra comunicatelor false ce se fac în foile străine. Și apoi de, reprezentanța comunală să se ocupe cu afacerea și dacă află vr'o nedreptățire la mijloc, să remonstreze, căci nu-i ușor a țineă cătane pe asta vreme.

Răsboiul ruso-japonez.

Situația armatei ruse.

— 25 Martie

London. Lui «Daily Telegraph» i-se anunță din Tokio, că *spre sud dela Ciangciun nu mai e nici un Rus*. Rușii se concentrează la Ciangciun și Chirin și-și fac acolo fortificații.

London. Din Carbin se trimite la Petersburg vestea: Kuropatkin în 20 l. c. s'a dus la avantgardă. O parte din locuitorii Carbinului fug spre nord.

Paris. Lui *Echo de Paris* i se telegrafează din Petersburg:

Posițiile ruse de lângă Sungari după părerea cercurilor înalte militare sunt cu mult mai puternice, de cât acelea, ce le-au avut până acuma Rușii. Sunt pe o întindere de 130 de verste și spre apărarea lor trebuiesc 250.000 de oameni. Cu atâtea armată de pe celalalt mal se poate împedica înaintarea dușmanului.

Trupele trebuincioase pentru paza întăriturilor *au sosit deja*. Afară de rămășițele trupelor, ce se retrag, vor mai întâlni aicea Japonezii trupele auxiliare concentrate în Carbin și pe acelea, ce-s pe drum. Alimentația armatelor e în ordine și nu mai dă nimăru nici un motiv de grijă.

Generalul Linevici conduce retragerea cu cea mai mare perspicacitate. El însuși e cu statul său maior la 160 verste din jos de Sungari. Ariergarda rusă de câteva zile n'a avut de a face decât cu cavalerie dușmană. Se vede, că *Japonezii au încetat cu urmărirea*. Linevici a terminat reorganizarea armatei; statul maior l-a diminuat foarte.

Urmărirea Rușilor.

Tokio. Trupele urmăritoare în 12 ajunseseră la 20 mile spre nord de Cantun. *Trupe puternice dușmane în disordine se retrag de-alungul liniei ferate.*

Armatele japoneze.

London. Lui Morning Post i-se telegrafează din Tokio, că înaintarea armatelor japoneze după lupta dela Mukden se întâmplă deopotrivă de iute. Armata principală înaintează în patru coloane, două către apus una spre răsărit avint drept basă de operație comună calea ferată. Armata a patra, care se străduiește a ajunge în Kirin a ajuns deja Tibuntu cu avantgarda. Grosul armatei, ce s'a pornit contra Vladivostocului, e pe cale și se concentrează în jurul lui Tilcinan și Capusan.

Cavaleria japoneză a ajuns deja la râul Tumen, dar de dușman n'a dat încă.

London. În luptele dela Mukden au fost făcuți prizonieri mai mult de 40.000 Ruși. Japonezii au pierdut 50.000 oameni.

Listele electorale.

Atragem luarea aminte a celor îndreptățiți de a fi trecuți în listele electorale, că în curând se vor prezenta comisiunile alese din partea comitetelor centrale comitatense în comunele lor, ca să vadă și cerceteze listele alegătorilor, ștergând din ele pe cei-ce și-au pierdut dreptul și trecând în ele pe cei-ce n'au fost trecuți până acuma.

Listele cari se compun în anul acesta vor fi bune pentru alegerile ce s'ar face în anul 1906. Intrați în politica de activitate, e de datorința noastră să grijim, ca nici un Român cu drept de vot să nu fie lăsat afară din liste.

Facem deci apel călduros la toți Românii cu drept de a fi luați în liste, dar' mai ales la Românii din comitatul Aradului, ca să se ducă la termenul care va fi publicat în comunele lor, în fața comisiunii, și să ceară să fie trecuți în listă.

Fruntașii noștri dela sate apoi meargă asemenea în fața comisiunii, pentru a-i controla lucrările, grijind să nu fie trecut nimeni pe nedrept în liste.

În înțelesul legii, alegător poate fi tot cetățeanul statului ungar, care a împlinit 20 de ani, și nu stă sub tutorat, sub curatelă ori sub stăpân.

Nu pot fi alegători militarii cari sunt în serviciu activ, finanții și jandarmii, nici cei-ce se țin de poliția comunală și comitatensă (haiduci și plăieși) și în sfârșit cei-ce se află în concurs.

Intru cât apoi cetățeanul nu cade sub opreliștele de mai sus, censul (măsura de dare) care îi dă dreptul de alegător, este următorul:

1. În puterea §-ului 2 al legii din 1874 art. XXXIII, toți aceia cari pe temeiul dreptului vechiu (de mai înainte de acel an) au fost luați în o listă electorală dela 1848 până 1862, întru cât mai trăesc și pot adeveri că au fost în o listă de acelea vechi, au dreptul și acum. Aceștia pot fi alegători numai în cercul în care locuiesc. Cei cu drept de acest fel (dreptul vechiu), pot fi alegători atât în părțile ungare cât și în cele ardelen.

2. În părțile ungurene temeiul dreptului de alegător este, ca să ai moșie cel puțin $\frac{1}{4}$ din o sesiune urbarială. Fînd-că în Ardeal singur Zarandul are și el drepturile de alegător pe temeiul legii ungurene, pentru părțile zarandene ca $\frac{1}{4}$ din sesiunea urbarială se socotesc 8 jugăre de pământ (de 1200 m. pătrați jugărul).

3. În orașele libere regești, cum și în cele cu magistrat fără privire la aceea, de cad ele în Ungaria ori în Transilvania, are drept de vot acela, care el singur, ori împreună cu nevasta sau cu copiii săi minoreni:

a) are o casă cu cel puțin 3 încăperi (3 odăi de locuit), cari sunt puse la dare de casă, chiar și dacă deocamdată casa este scutită de dare. Darea aceasta face cel puțin 10 cor.

b) are (tot la orașe) drept acela, care are pământ pus la dare după venit curat catastral de cel puțin 32 cor., adică cel ce plătește dare curată de pământ 8 cor. 16 fil.;

c) afara de aceștia au, la orașe, drept toți neguțătorii, întreprinzătorii și măestrii, etc., dacă plătesc dare de venit clasa III., cel puțin 21 coroane.

4. În părțile ardelen au drept de alegător, prin comunele mici și mari (la sate), aceia, cari:

a) plătesc dare curată de pământ 35 cor. 88 fil.;

b) cari pe lângă 1 cor. 60 fil. dare de casă, plătesc și 34 cor. 10 fil. dare curată de pământ

c) cari pe lângă cel puțin 4 cor. dare de casă, plătesc și 31 cor. 11 fil. dare directă de pământ.

Dacă cineva plătește dări în mai multe comune, i-se numără toată darea laolaltă, și dacă atinge măsura (censul) are drept de vot;

d) aceia cari la sate plătesc dare după un venit de pământ sau de casă, ori și cu cea de

cl. III. laolaltă, de cel puțin 210 cor. au drept de vot.

5. Atât în părțile transilvănene cât și în cele ungurene, în orașe și sate, au drept de vot aceia, cari

a) singuri ori împreună cu nevasta sau cu copiii minoreni au casă pusă la dare de chirie după 210 cor. În orașe și comune unde nu toate casele sunt supuse dării de chirie se plătește după 210 cor. chirie, 23 cor. 52 fil. dare directă. În celelalte orașe și comune, (unde toate casele sunt puse și la acest fel de dare) acolo darea aceasta trebuie să fie cel puțin de 33 cor. 95 fil.:

b) și în Ardeal și în Ungaria, în orașe și sate, au drept de vot aceia, cari conform punctului de mai sus, au atâta pământ, ori au un capital care le aduce venit de 210 cor. pe an, și după aceste isvoare de venit deosebite, ori după ele împreună, sunt puși la dare de venit după 210 cor. În înțelesul acestei rîndueli a legii, luând în socotință că darea de pământ este $20 \frac{1}{8}\%$ a venitului catastral, alegător poate fi acela, care după pământul sau, al nevastei și al copiilor minoreni, la olaltă socotit, plătește cel puțin 53 cor. 55 fil. dare de pământ. Dacă cineva plătește după un venit de 210 cor. dare de rentă (după capital de bani gata), atunci luând în socoteală, că darea de rentă face 10% a venitului, pentru a fi alegător numai pe temeiul venitului după capital trebuie să plătească respectivul cel puțin 21 cor. dare de rentă (Tökemamatadó).

Darea de rentă și de pământ împreună însă dă dreptul de alegător, dacă venitul total pus la dare se urcă la 210 cor. anual.

c) toți neguțătorii, crâșmarii, întreprinzătorii, etc., atât în Ardeal cât și în Ungaria, la orașe și la sate, cari plătesc cel puțin 21 cor. dare de venit cl. III., au drept de vot. În comune mici și mari sunt alegători acei măestri cari plătesc dare după o calfă. Acești măestri plătesc darea de venit cl. I. și anume, capul familiei plătește o dare dela 10 - 24 cor., ear după fie-care calfă 4 - 8 cor.;

d) slujbașii de stat, de comitat și comunali, cari după un venit de 1000 cor. plătesc dare de venit clasa a patra, sunt alegători. Această dare după 1000 cor. este 10 cor. Funcționarilor privați, adică aceia cari nu's de-ai statului, comitatului, comunei, au drept de vot dacă plătesc dare de venit cl. a IV-a 18 cor., adică după salariu de 1400 cor.

6. Fără privire la venit au drept de vot membrii „Academiei maghiare“ de știință, profesorii, toți cari au diploma de doctor, avocații, notarii, apotecarii, agronomii, silvicultorii, inginerii de mine, preoții capelanii, notarii comunali și învățătorii. Profesorii, învățătorii, notarii și preoții, însă numai atunci pot fi alegători, dacă sunt aleși ca atari sau numiți după lege. Diploma de notariu singură, fără ca cel-ce o are să fie ales de notariu undeva, nu dă drept de vot, tot așa și diploma de învățătoriu și de preot.

Aceia cari întrunesc una din recerințele acestea de a fi alegători, dacă nu au fost încă luați în listă până acum, meargă anul acesta în fața comisiunii de conscriere, când vor afla că e în oomuna lor, și ducând cu sine documentele de lipsă, grijască să nu fie lăsați afară.

Dare de seamă și mulțamita publică.

Subsemnații — sub influința împrejurărilor — ne-am văzut îndemnați a deschide o colecție, cu scopul de a prevedea cu vestiminte și recușite de învățământ, elevii lipsiți și săraci, dela școlile noastre confesionale gr.-ort. române din Buteni — a cărei rezultat îmbucurător îl prezentăm în următoarele:

Rev. Domn Ioan Georgia protopop (Buteni) 10 cor., Dr. Aurel Grozda, avocat (Buteni) 20 cor., Emil P. Grozda rig. în drept (Buteni) 10 cor., Iuliu Bodea, paroch (Buteni) 4 cor., Ioan

Cosma, paroch (Buteni) 4 cor., Gheorghe Pop-tutor orfanal (Buteni) 2 cor., Gligor Freuț (Buteni) 2 cor., Andreiu Șandru, inv. (Ohab sârbească) 2 cor., Traian I. Magier, paroch (Șurău) 1 cor., Romul Rațiu, paroch (Căcărău) cor., Ioan Titu, inv. (Neagra) 1 cor., Arca Crâșnic, paroch gr.-cath. (Buteni) 1 cor., Corn Lazar, paroch (Almaș) 1 cor., Arcadie Caciuna (Cil) 1 cor., Lazar Oprea, paroch (Chisindia cor., Ioan Coloja (Buteni) 80 fileri, Nicolae F. canl, inv. (Bodești) 60 fileri, Cornel Novac, (Almaș) 50 fileri, Ioan Borlea, inv. (Cuedin) fileri, Vasilie Doncea (Buteni) 40 fileri, Gheorghe Farcaș, (Buteni) 40 fil., Gheorghe Luștea, (Buteni) 40 fil., Ignat Budiu tinăr, (Buteni) 30 Petru Doncea, (Buteni) 40 fil., Petru Draga, (Buteni) 1 cor., Ștefan Stan paroch, (Văsoaia) 40 Lazar Dobreiu, (Revetiș) 20 fil., Petru Pintea (Voivodeni) 20 fil., Petru Ardelean, (Nădălbău) 10 fil., Aurel Rocsin, (Cil) 20 fil., Mitra Luștea (Buteni), 20 fil., Ioan Ghiura, (Buteni) 20 fil., Itru Fica, 20 fil., Nicolae Lerinț, (Buteni) 30 Petru Papp, (Buteni) 20 fil., Iulius Faur, (Buteni) 20 fil., Mitru Fica, (Buteni) 20 fil., Mihailu Lupuș (Buteni) 20 fil., Vasile Olariu, (Buteni) 20 fil., Itru Ruja, (Buteni) 20 fil.

Când facem aceasta dare de seamă mulțam și pe această cale tuturor marimonioșilor com-buitori rugând pe Dumnezeu, ca jertfa adusă altarului școlii confesionale să li-o respălătească cu prisosință.

Suma încassată împreună cu contribuțiunile subsemnaților (câte 5 - 5 cor. fiecare) — face cor. 90 fileri; — din care sumă, pe vestiminte și recușitele deja distribuite s'a spesat 76

Restul de 8 cor. 90 fil. împreună cu sumă ce eventual să va mai colecta de acum înainte (acestea încă se vor cuita pe calea publicității se va folosi pentru a remunera la finea anului școlar, elevii mai diligenți și a prevedea ele începători — în anul viitor cu recușitele necesare

Buteni, la 18 Martie n. 1905.

Constanța Muntean,
învățătoare.

Petru Perru,
învățător.

Ioan Roșu,
învățător.

Moartea lui Iules Verne.

A dispărut una din figurile cele mai mari cele mai plăcute ale literaturii franceze. Cei dintre noi știu franțuzește vor fi cetit în ge-curiosități frumoasele-i povestiri, ear cei ce știu, au cetit de bună seamă „Castelul Carpaților“ în frumoasa traducere a d-lui Onișor. Iules Verne s'a mutat la cele eterne.

El a fost poet și savant; povestirile lui distrează, dar sunt și instructive. În mod cur-amesteca cunoștințe de științe naturale prin-vestirile-i interesante, așa că sufletul cetitor-era purtat pe aripa fantasiei în imperiul știin-țelor.

Romanele, povestirile lui au fost foarte tite. El a murit; numele însă i l'a făcut ne-ritor mulțimea de volume, ce vor mai des-înca multe generații. Cu drept a putut- ca și Horatius: *non omnis moriar* (nu voi m- de tot).

S'a născut în 8 Februarie, 1828 în Namur a studiat dreptul la Paris; dar o inclinatie firească l-a atras dela început spre științele naturale și s'a desăvîrșit această inclinatie prin faptul, că științele naturale au fost populare de el în formă de roman. Primu-i op: *Cinci în balon* a cucerit într'atât inimile, că de-atunci colo numai cu aceasta s'a ocupat.

Ideile fundamentale ale romanelor lui luate din domeniul științei, dar sunt arătate tr'o feerie așa de fantastică, că devin ființe transcendente, cari înving ori-ce pedecă.

Și era un spirit inventiv. Multe probleme arătat el, cari apoi a chinuit mintea migăloasă învățaților.

Operile lui merită să le cunoască fiecare cult; de aceea cu regret trebuie să constatăm că la noi numai „Castelul Carpaților“ e trad- Căți din noi îl vor fi cetit?

DOMNII

se pot îmbrăca favorabil numai așa dacă își procură hainele necesare *exclusiv* dela magazinul de stofe pentru domni, unde se poate economiza 35% .

1. — Magazinul nostru de fabricație engleze din patrie și de Brunn.

MAGAZINUL ESCLUSIV de POSTAV de FABRICĂ A LUI

LEICHNER și FLEISCHER

SPECIALITATE de STOFE ENGLEZ COLORATE PENTRU VESTIMENTE

ARAD, piața Libertății 17. Cinci biserici. (PÉCS) Király u.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 25 Martie 1905.

— **Hirotesire.** Părintele Mihai Lucaș a fost hirotesit întru protopresbiter pe trașșiel. Felicitările noastre.

— **Ministrul justiției** a respins cererea lui... deși el nu va fi pus pe picior liber.

— **Instalare de preot.** Dl preot Aron Moise comuna Silagiu — protopop. Buziaș — a fost instalat în mod solemn în postul său la 6 Martie, c. v. prin P. On. Dl Ioan Pepa protopresb. Silagiului.

— **Botezul de foc al M. Sale.** În „Extrablatt“ din Viena un oficer în pensie publică amintesc din războiul purtat în 1848 în Italia, la care a luat parte și tânărul arhiduce Francisc Iosif, împăratul și regele de acum al Austriei. Botezul de foc l-a primit M. Sa în 6 Martie 1848 în lupta dela Santa-Lucia, ca comandant al regimentului de infanterie Nr. 52, carei titular era arhiducele Francisc Carol, fratele M. Sale. Descriind aceasta luptă istorică austriac Teuber Oscar zice următoarele: „Cel mai des pavoii de gloanțe, acolo unde Maghiarii lui Francisc Carol înaintau fără să aibă putere care să-i oprească, se putea vedea un tânăr nobil, cavaleresc, care călărea pe câmp fără pic de frică. Își îmbrăbăta soldații în limba maghiară, iar aceștia îi răspundeau cu cântecuri și cântecuri. Tânărul acela era cel mai mare voluntar al armatei italiene, mândria, curajul și viitorul patriei noastre — arhiducele austriac Francisc Iosif“.

— Din cele publicate în „Extrablatt“ ziarul german reproduc partea aceasta — sigur ca argument pentru limba de comandă marșală la regimentele recrutate din Ungaria, să a distinge însă, că alta e limba de comandă în graiul în care conducătorul nemijlocit al regimentului adresează soldaților săi cu scop de încurajare. De tot altceva e a se deduce din acest episod al luptei dela Santa-Lucia, anume aceea, că comandantul de regiment și oficerii cari au să fie în nemijlocit contact cu soldații, *trebuie să vorbască limba soldaților.*

— **Invitare.** Corul bisericii române din Arad și jur are onoarea a invita la Seara Muzicală ce o va aranja sub Patronajul Societății Sale dlui dr. Iosif Gall mare proprietar la Lucareț, membru în casa magnaților, președintele comitetului parohial din Budapesta, la Joi, la 17 30 Martie 1905. În sala mică dela Școala orașenească (Vigadó) din Pesta. Începutul seara. Ofertele de bună voie în favorul corului permanent al corului se primesc cu mulțumire seara la casa și pe adresa dlui George Ștefănescu episcopul parohiei (L. Uri-u 22) și se adresează pe cale ziaristică. Programul seratei va distribui la casa. După producțiune cină și seara la carte. În numele corului: Sebastian Ștefănescu dirigent, Dionise Stoica președinte. Isac Ștefănescu secretar.

— **O nouă facultate filosofică în Ungaria.** Debrețin se scrie: Comisiunea centrală a Universității a decis a înființa în Debrețin și o facultate filosofică cu 7 catedre. Pentru trei din aceste catedre au fost deja chemați profesorii Dr. Baro, Dr. K. Fiók și M. Dezsi, pe când pentru cele patru catedre se vor face alegeri.

— **Mulțumită publică.** Cu ocaziunea petrecerii populare aranjate de „Reuniunea de cetire și cântări din Sasca-Montană“ la 27 Februarie (12 Martie n.) a. c. au binevoit a suprasolvi următorii domni:

Dr. Vasilie Meșter 7 cor. 20 fil., Dr. Alex. Măgura 1 cor. 60 fileri, Ioan Murgu 4 cor. 60 fil., George I. Sporea 2 cor., Găvrilă Popoviciu 1 cor., Ilie Gropșianu 1 cor. 60 fil., George Ch. Ștefănescu, Carol Banușiu, Mihai Petru, George Stolojan, Dimitrie Gropșianu, Ioan Croitor jun., Mih. Ștefănescu, Maxim Jucu, Alex. Al. Xandroviciu, Ioan Ștefănescu, Edmund Halter, Petru Bugariu și Ionachie Popovici, câte 60 fileri, Ioan Cămpurian, 50 fil., Ștefănescu Munteanu 60 fileri, Ștefan Banușiu și Anghel Zaharie 40 fileri, iar Constantin Rogovan, Mihai Lang și Alexandru Băieș câte 20 fil. Venitul curat al petrecerii a fost 64 cor., care s-au alăturat la fondul Reuniunii.

— În numele „Reuniunii de cetire și cântări din Sasca-Montană“ mulțumim și pe această cale tuturor domnilor, cari ne-au sprijinit cu această

ocaziune. *Sasca-Montană*, la 22 Martie n. 1905. *Dimitrie Gropșianu*, cassarul „Reuniunii“.

— **Taina Crișului.** Din Birsa ni-se aduce știrea, că din Criș a fost scos cadavrul lui Teodor Filit, locuitor de acolo. La cap, la ureche erau urme de puternice lovituri de topor. În chestia asta s'a început cercetare.

— **Ungurii inundază America.** În numărul ultim al ziarului american „Imigratorul“ citim următoarele:

„Cu regret experiăm, că numărul imigrațiilor din Ungaria în loc să scadă, ia tot mai mari proporții. Astfel săptămâna trecută 4133 de inși au sosit din Ungaria în portul din New-York. După naționalități 1430 sunt Maghiari, 1654 Slovaci, 729 Șvabi, 262 Croați și 58 Români. Ei au fost dislocați în modul următor: în statul New-York au rămas 100 Maghiari, 85 Slovaci, 67 Șvabi și 16 Croați. În Pennsylvania au mers 343 Maghiari, 412 Slovaci, 180 Șvabi, 32 Croați și 8 Români. În statul Ohio s'au dus 409 Maghiari, 354 Slovaci, 213 Șvabi, 94 Croați și Români. În New-Jersey s'au așezat 121 Maghiari, 248 Slovaci, 132 Croați și 61 Șvabi. În Connecticut s'au dus 167 Maghiari, 36 Slovaci și 39 Șvabi. În West-Virginia 84 Maghiari, 193 Slovaci și 60 Șvabi. În statul Missouri au călătorit 106 Maghiari și 99 Slovaci. În statul Illinois s'au așezat 82 Maghiari, 99 Slovaci și 66 Șvabi. În statul Michigan s'au dus 43 Maghiari, 75 Slovaci, 57 Șvabi și 28 Croați. În fine s'au dus în statul Delaware 35 Maghiari și 51 Slovaci“.

— **Necrolog.** În 17 Martie st. n. a. c. și-a dat nobilul suflet în mâinile ziditorului o mamă iubitoare și soție credincioasă *Silvia Borlea nasc. Stoia* în floarea vieții, adevă în al 23-lea an al vieții și al 7-lea al fetei căsătorii. O deplângere nemângâiatul soț Ioan Borlea inv. în Cuied cu orfanii Letiția și Dimitrie, apoi mamă frați și alte rudeni.

Fie-i țărina ușoară!

— **Cădere păcătoasă.** Acum trei ani firma Pollák Gyula și Pollák Zsigmond aveau o înfloritoare prăvălie de mașini în Arad. Afacerea mergea bine, dar conducerea și procurarea materialului nu era solidă. Prin cădere a păgubit mai mult Gótz Ferencz, care dimpreună cu alții au făcut arătare la judecătoria pentru *înșelăciune și cădere păcătoasă*. A și fost pusă sub acuză fosta firmă; pertractarea ar fi trebuit să se țină Vineri. Pollák și-a justificat absența prin testimoniu medical, la ceea-ce tribunalul a amânat pertractarea.

— **O nouă vorbire a împăratului german.** La banchetul, ce a urmat desvălirii monumentului din Brema al împăratului Frideric a ținut vorbire și împăratul german. A scos în relief meritele împăraților Frideric și Wilhelm I. merite câștigate prin organizarea împărăției germane și a adaog, că pe baza pusă de ei trebuie să se zidească viitorul. Când el a luat frânel guvernului și-a propus, ca într-un cât dela el depinde, să lase să odihnească baionetele și tunurile, să fie însă vecinic gata, ca invidioșii să nu poată conturba dezvoltarea înăuntrică a țării. Impărăția universală, de care a visat el, voiește numai aceea, că Germania să aibă atâta vază și să inspire temeri ca un vecin liniștit, cinstit și pacinic. Provoacă tinerimea germană să conjure certele, să se bucure de patrie, așa cum e, să nu tindă după imposibilități, ca poporul german să fie demn de înalta-i chemare, să fie morală și religioasă.

— **Fete furate.** Duminecă după amiază fetița de 14 ani, Ana a lui Vancsó István din comuna Cifar și Maria Kalina au mers în pădure să strângă viorele. Deodată se iviră înaintea lor doi flăcăi de țigan. Fetele, când i-au văzut, n'au mai putut nici să se miște de frică. Țiganii au luat fetele, le-au dus în pădure la corturile lor, le-au situat și după-ce le-au legat de fundul cortoarelor lor și-au strâns toate sdremțele și s'au cărat de pe acolo. Părinții fetelor speriați au alergat întreagă pădurea după fete și în locul șetrelor țigănești au aflat cărpa uneia. Ca fulgerul le-a venit în minte fapta țiganilor. Au înștiințat jandarmeria, care a găsit caravana țigănească în hotarul comunei Lehota. Țiganii s'au făcut, că nu știu nimic de fete, dar jandarmerii le-au găsit legate de coșul cărușelor lor. Țiganii au spus, că au voit să predea pe fete la o femeie, care le ar fi vîndut în străinătate. Hoții au fost arestați.

— **Moartea tragică a unui cântăreț de operă.** Se anunță din *Haaga*, că vestitul baritonist italian *Bellagamba* a murit în un hotel de acolo în urma intoxicației cu gaz. Artistul uitase deschis

șurubul dela lampa de gaz și asta l'a costat moartea. Eri ar fi trebuit să predea pe *Baiazzo*.

— **Deraierea trenului express-orient.** Se anunță din Belgrad, că trei vagoane ale trenului express, ce venia din Constantinopol între Belgrad și Topcider au deraiat rupându-se șinile. Nu s'a întâmplat însă nimic călătorilor, fiind-că mașinistul a observat treaba și a oprit la vreme mașina. De se întâmpla lucrul însă numai nițel mai încolo, era primejdie, ca întreg trenul să fie scaldat de apa Savei, ce esundase. Călătorii cu tren separat au fost transportați la Belgrad. Calea ferată însă nu e liberă nici acum.

— **Moartea unui vestit corespondent militar.** În Londra a murit I. A. O'Shea, ziarist, care de multă vreme e o figură impunătoare a presei engleze. Ca om foarte tânăr a luat parte în armata papală la asediul Anconei; a trăit apoi în Paris ca corespondentul unei foi americane. În 1870, când era corespondentul lui *Standard* a fost și el prins la Metz. De trei ori era să fie împușcat pentru spionaj. În decursul asediului Parisului era în oraș. A luat parte și la războiul carlist. Ca Irlandez, ce era, posedea tot humorul nației sale, dar viața îi era viață de bohem. Sărbările alegeții lordmajorului londonez le-a descris pe spatele unui elefant, iar odată din prinsoare a pășit ca clown în circulul Astley.

— **Luptă contra imoralității.** Din Bordeaux se scrie, că acolo s'a adunat un congres, ce vrea să ia poziție față de literatura și tablourile imorale. Congresul după o animată discuție a hotărât, că contra răspândirii imoralității trebuie să se ia măsuri juridice. Mai mulți iuriști renumiți au luat parte la discuție.

— **Surprinderea.** Sculptorul parisian *Henric Lebuse* s'a hotărât odată să și surprindă cu ceva extra-ordinar frumoasa-i drăguță, Marieta Sagette, angajată în o mare prăvălie de mode. Și-a bătut mult capul, până ce a ajuns la următoarea idee: a fabricat din ghips o figură, care samănă foarte bine cu el. Sara a culcat figura în pat întoarsă către perete; iar el s'a retras după o cortină. Marieta a venit cam târziu acasă. Când a văzut, că e întunec în odăiță, a umblat numai în virful picioarelor și încet a aprins un chibrit.

— **Doarme!** — zise cu glas tremurător, când își îndreptă privirea spre pat.

Iute s'a desbrăcat, a aprins lampa de noapte și a voit să se culce. De oare-ce însă mâna lui Henri nu ia plăcut ei, cum stă, a prins-o s'o puia o parte. Brațul s'a desfăcut ușor de trup. Un țipet sfișietor eși din peptul fetei și fugi'n alt colț al odăiei. Tremurând stătu acolo câte-va minute; apoi îmbrăbătându-se s'a apropiat și frumos a început să scuture capul prietinu-seu:

— Henri, dragă Henri, deșteaptă-te!...

Henri nu s'a deșteptat, dar capul atins s'a sfărmat în bucăți. Marieta ca mușcată de șarpe s'a tras îndărăpt și-a început să strige din toate puterile. Sculptorului i-s'a părut, că e de ajuns și a eșit la iveală.

Așa-i c'a fost faină surprinderea! — zise rîzînd.

Fata n'a răspuns, ei înfricată s'a apropiat de ușe. Inebunise.

— **Gorki membru al academiei.** E știut, că odată l-au trîntit pe Gorki, când fusese înaintat printre candidați. După informații din Petersburg se vorbește, că acum din nou va fi recomandat marele poet. Nu e sigur că va fi ales. Tot de-odată se anunță, că în temniță a scris un op cu titlul „*In temniță*“.

— **Bandă de jefuitori prinsă.** Jefuitorii oficiului de dare dela Zelau și a celui din Careii-mari formează o bandă de 11 persoane, toți Ovrei, cu numele Talisman, Rittmann, Moritz, Weltmann, Vigdorovits, Brichmann, Fuhrmann, Mühlstein. Banda se ramifică în Ungaria, Ardeal și Bucovina. G. zda jefuitorilor era Berle Mühlstein din Vatra Dornei (Bucovina). Toți 11 au fost prinși, dar la ei s'au aflat numai 2000 coroane, deși au jefuit numai dela oficiul de dare din Zelau 606.181 coroane, în bani și hârtii de valoare. Banda bine organizată a mai comis următoarele jafuri: în 10 Iulie 1902 a jdfuit dela David Izrael din Ida-mare 47.716 coroane; în 4 Septembrie 1902 a jefuit dela Lud. Rokász din Remetemező 124.000 cor.; în 28 Dec. 1902 au jefuit dela oficiul de dare din Careii-mari 140.000 cor.; în 26 Ian. 1905 a jefuit dela adv. Papp Sándor din Reghinul-săsesc 61.650 cor.; cu totul a jefuit deci în curs de 3 ani 980.000 coroane. Rentabilă ocupațiune!

— Nu mai trebuie timbru. Până acum trebuia pus timbru și pe petițiile făcute pentru obținerea vre-unui ajutor. De acum încolo nu mai trebuie. O scriitorică cu mașina înaintase adecă o rugare pentru un ajutor; n'a pus însă pe ea timbru, pentru ceea-ce a fost pedepsită. Ea a apelat atunci la judecătoria administrativă, care a adus hotărârea, că pe rugări făcute pentru a obține vr'unul ajutor, nu trebuie pus timbru.

— Prețul sărutării. Se încinsese odată o discuție infocată asupra întrebării, care sărutare e mai scumpă. Neputându-se înțelege s'a dat un concurs într-o foaie. Comisia de judecare a constatat, că cea mai ieftină sărutare e cea dintâi pentru-că asta și-o dă fata în cinste. Pentru sărutarea a doua și-se cere plată scumpă. Cele mai scumpe sărutări sunt cele din urmă, pentru-că acelea de regulă le plătește ea cu zestre.

— Sticla călătoare. Pe țărnișii irlandezi s'a aflat zilele trecute o sticlă, care a fost aruncată în mare în 1903. Colonelul Sivalm, consul în Southampton al Statelor-Unite din Montevideo peste New-York călătoria în Anglia. La gradul 2-930 de lățime nordică și 68-10 lungime estică a aruncat în mare o sticlă, care conținea biletul de vizită propriu și ale celorlalți concălători și pe fiecare bilet era scris, că douăzeci de coroane capătă cel ce află biletul. Zilele trecute a aflat sticla un voiajor cu numele mrs. Call în Islanda. Pentru-ca să facă drumul acesta i-a trebuit sticlei 662 zile. Sticla a făcut deci zilnic cincă mii maritime.

— Soția mea a fost bolnavă doi ani și după-ce a purtat șeșe săptămâni crucea d-voastră după electro-magnetică R. B. Nr. 86967 s'a în-sănătoșat pe deplin, reumatismul și astma ei a încetat, pentru care nu pot fi îndeajuns mulțămitor invențiunii d-voastre minunate. Repet miil de mulțumiri. Cu deplină stimă *Klinka János* (Angern).

Această scrisoare a primit-o inventatorul crucei vindecătoare electro-magnetică R. B. Nr. 86967, dl Müller Albert (Budapesta V., Strada Vadász 42/K.

— Spițeria C. Balassa cheazășuește, că laptele de castraveți al lui Balassa cu efect admirabil și veritabil englezesc, care a fost pus în circulație, nu e de loc stricacios feții. De probă numai odată să-și comande damele noastre laptele de castraveți al lui Balassa și se vor convinge, că acest mijloc de înfrumșetare delătură imediat pistrul, pete, spuse și alte necurățenii ale feței, face fața lucie, tinără și rumenă. Un flacon 2 cor., apoi săpun veritabil englezesc de castraveți 1 cor., pudră 1 cor. 20 fil. Se poate procura în ori-ce spițerie. Depositul principal în Arad: Spițeria Földes Kelemen, drogheria Vojtek și Weisz.

— Mulți bani cruță ori cine comandă pânză, albituri pentru domni și dame direct dela fabricanți. Adresa: Kereskedelmi iroda, Budapest, Kerespesi ut 65.

POȘTA REDACȚIEI.

Blonda. Cântecul e frumos; noi însă avem datoria și poate și curiozitatea, ce păsărică cântă?

Notar în T. Frate Alexe. M'a învesclit visita ta și mi-a căzut atât de bine. Cererea și-se va împlini. Dacănuoscuiilor din partea mea o caldă salutare. Servus!

ECONOMIE.

Arad, 25 Martie.

Piața din Aradul-nou.

Prețurile bucatelor scad zi de zi; grâul a scăzut cu 30 fileri; prețul cucuruzului se ține încă. S'au vândut:

1100—1200 măști metrice grâu cor.	17.80—18.20
350—400 „ „ cucuruz „	15.60—15.80
Semnare nominală: secară:	14.80—15.00
„ „ orz:	14.60—14.80
„ „ ovăs:	13.60—13.80

Piața din Arad.

Prețurile nu s'au schimbat în timpul din urmă. S'au vândut:

1150—1200 măști metrice grâu cor.	8.60—8.70
350—400 „ „ cucuruz „	7.70—7.80
Semnare nominală: secară;	7.30—7.40
„ „ orz:	7.20—7.30
„ „ ovăs:	6.80—6.90
„ „ măzărliche	12.30—12.50

MUSTANGERUL NEGRU.

— ROMAN SENAȚIONAL. —

De

15

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

De fapt se hotărâse să recunoască de astă seară lagărul emigranților. Știa în ce loc al prieriei se opriseră aceștia. În câte-va cuvinte, Eduard Thomley îl făcuse să priceapă.

Era ca la doi kilometri dela corral; nu-i trebuia catărul ca să meargă până acolo. Era mai bine să facă drumul pe jos: sgomotul copitelor catărului pe pământul vartos ar fi deșteptat pe bătrânul traper și poate pe toți oamenii colonelului Magoffin. Și el voia să viziteze pe furis lagărul acestuia.

Câteva minute îi fură de ajuns pentru a se hotări și a se orienta. Apoi se depărtă cu pași mari la lumina stelelor, care scânteiau pe întinsa câmpie adurmită.

— Magoffin! Magoffin! murmură el mergând. Este numele unui unchiu ce aveau ele în Tennessee. Este cu puțință să fie ele? Ele!...

Și iuția mereu pasul ducându-și amândouă mâinile la frunte, ca și când s'ar fi temut că o să-i plesnească.

— Ele! Ele trebuie să fie! Colonelul Magoffin din Tennessee; nepoată-sa, tinăra din Luiziana, și cealaltă, verișoara ei. Știu, că avea o verișoară creolă. Această potrivire ar fi ciudată. Ele sunt! Ele sunt! Nu poate fi altfel!...

Măna lui Dumnezeu sau a diavolului le aduce aci?

Dacă e Luiziana Dupré, Dumnezeu sau Diavolul e cu mine. Dacă este ea care doarme, colo, unul sau celalalt mi-o înapoiază în sfârșit: va fi a mea, va fi femeia mea! O vreau! Dar' ce sfinții! cred că visez, cred că innebunesc. Este cu puțință?...

Merse astfel, până când văzu o lumină. Înțelese îndată, că este focul din lagărul emigranților, instalați provizoriu sub arbori.

Cum câteva securi înalte se întindeau pe malurile râului, se strecură acolo și-și continuă drumul mai încet, cu precauțiuni tot mai mari.

Ajunse numai decât în fața taberei. Distingea pânza albă, care acoperia carele și care părea cenușie, la lumina stelelor, apoi animalele din jurul carelor.

Focul ce văzuse era la o mică distanță și, strălucind cu o lumină vie, ilumina fețele mai multor persoane așezate lângă el.

Erau bărbați și femei, toți albi. Un alt foc ardea ceva mai departe, încunjurat de figuri negre, mai mult sau mai puțin caraghioase. Erau sclavii negri.

Nu era târziu și acestia își pregăteau mâncarea; a plantatorului și a familiei sale se terminase.

Lebar se întinse pe pânțe și începu să se tirască pe mâni și genunchi, pentru-ca să se apropie mai mult. Arborii ce-l încunjurau și frunzele lor îi îngăduiau să se ascundă cu ușurință.

Singura grijă ce trebuia să aibă era să nu facă sgomot, și aceasta îi era lesne, de oare-ce arborii nu-și scuturaseră încă frunzișul, ear' iarba verde abia se încrețea la trecerea lui.

Tot tirându-se, putu să se apropie destul de foc, pentru a recunoaște fețele emigranților.

Atunci printre ceilalți, distinse pe unul, a cărui singură vedere îl făcu să tresară: era acela din Luiziana.

Lebar rămase mult, mult, ascuns la spatele unui copac gros, nemșcat în observațiunea sa. Astfel se regăsea față în față cu acea tinără fată, care refuzase de a se mărita după el și pentru care săvârșise o crimă! Întâmplarea voise ca ea să vină chiar acolo, în aceste singurătăți unde se credea atât de departe de dansa și unde, pentru a o posedea, putea să întrebuițeze toate șiretlicurile, toate mijloacele.

Părea că este scris — părea una din acele întunecoase ursite, care trebuie să se îplinească.

Și Lebar, spionul, furișându-se printre arbori, pentru a ajunge la corral înainte de deșertarea tovarășilor săi, nu se mai gândia la altceva decât la mijloacele de a veni în ajutor ursitei.

În noaptea aceasta nu putea face mai mult decât făcuse; de aceea se culcă lângă tovarășii săi, fără ca vre-unul din aceștia să fi observat lipsa și înapoierea sa.

Ori-cât de mare să fi fost întăritarea sa, Lebar nu se împotrivi mult oboselei ce-l apăsa:

adormi adânc, cu toate nechiezările multor furioși ce sunt prinși.

VIII.

Un târg rușinos.

În noaptea următoare, Ludovic Lebar își făcuse o noapte bună în corralul său pe lângă tabăra colonelului, ci la prietenii Coadă de Tigru, și se îndreptă spre cortul stău fără a fi oprit de Indiani, care îl cunoșeau drept un prieten al șefului lor.

— Ce întâmplare aduce pe negrul mustanger în tabăra Seminolilor, la asemenea o treabă șeful pe spion, când îl văzu ridicându-și țiera ce închidea cortul.

— Viu să fac un serviciu important Seminolilor.

— Fratele meu este binevăzut de că vine, cu atât mai mult, când îl aduce un asemenea motiv. Ce voințe el?

— Coadă de Tigru nu dorește o nouă...

— Are câte poștește.

— Dar' nici una nu-i albă?

— Nu, toate sunt de rasa și culoarea...

— Coadă de Tigru a spus amical...

c'ar pofti să poseadă o femeie albă?

— Da, și e gata să o schimbe cu...

de cal, dacă e tinără și frumoasă.

— Va avea una, care va întruni două calități, fără să fie nevoit a da...

cal în schimb.

— Cuvintele negrului mustanger sunt urechei prietenului său. Unde și când va găsi acesta asemenea comoară?

— În curând și foarte aproape de...

— Cu toate acestea sunt oare-care ționi? un pericol în joc?

— Câteva mici condițiuni, dar' nici un pericol.

— Mustangarul binevoiește să se...

— Bucuros!

Șeful, care dela începutul acestei condițiuni ceruse luleaua, o scoase din gură prezentă vizitatorului său; apoi cerând...

luă poza unui om, care se pregătește să...

cu băgare de seamă.

Mustangerul continuă:

— Ieri a sosit în prerie o grupă de emigranți, adecă fețe palide, cum le numește...

de Tigru, și aduceau cu sine un număr egal de sclavi negri. Ei vin din Statele...

și se pregătesc a se stabili nu departe de pe țărmul râului, pentru a cultiva bumbac.

i-am văzut și nu le-am vorbit, dar' cam mei au stat de vorbă cu dânșii, și mi-au...

locul unde acești străini voiesc să-și în-

ferma și se construiască în blochaus. Că e mai ciudat, îi știu cine sunt; i-am recu-

după descrierea camarazilor. Fratele meu Seminolilor, și-aduce aminte, că mi-a...

prietenia sa?

— Coadă de Tigru nu-și uită nici jurămintele, murmură Indianul, scoțând...

vârful lulelei și făcând un semn calabam lungă sa țevă, împodobită cu pene și...

— O știu, continuă mustangerul, și credere în d-ta, de oare-ce vei fi răsp...

mod regal, dacă-mi vei ajuta. Uite ce să faceți: ar trebui să ataci cu războinic...

această grupă de emigranți, să măcelăriți toți albi, și să faci prizoniere pe cele dou...

care-i însoțesc. Cât despre negri vei face ce vei voi.

— Atunci, sunt două fete cu fața palidă...

— Da, amândouă tinere și frumoase din ele va fi soția șefului Seminolilor.

— Și cealaltă?

— Va fi a mea. Pentru aceea am și-ți-am propus acest târg

— Negrul mustanger a mai văzut o fată altă-dată?

— Da, o cunoșteam înainte de a veni în Texas, și o iubeam, această nenorocită...

mi-a zdrobit viața! Pentru ea am făcut-o să-și dănsa m'a respins. O iubesc încă și...

făptui și alte crime pentru ea. Aide șefului să fii cu mine?

— Trebuie să fie prea frumoasă?

— Este într'adevăr.

— Este cea mai frumoasă din două...

(Va urma.)

Redactor responsabil: Sever Boen.
Editor-proprietar: George Nichia.

Feller' Elsa-Fluid

e lătit peste întreaga lume. — E un leac de casă fără păreche premiat la o multime de expozițiuni, vindecă iute și sigur oboșala, durerea de cap și de dinți, durerea de ochi și înferbințelile, vindecă sgârcii, tusa, durerea de piept și de închieturi, durerea de grumaz, e foarte bun contra amețelii și insomniei etc. — 12 sticle mici sau 6 sticle duble le trimite franco pentru 5 cor. farmacistul Jenő V. Feller, Stubica Centrale 182. (cott. Zágráb).

INSERTIUNI și RECLAME.

Dr. Iustin Marșieu
anunță că și-a deschis
cancelarie advocațională
în **ARAD,**
Strada Salacz Nr. 1 etagiul II.
574

Igaz Sándor
388
ciasornicar și giuvaergiu.
ARAD, Piața Libertății
lângă edificiul teatrului vechiu.
și argint călcat cumpără p. pretul
mai mare de zi, ori schimbă pentru
alte obiecte de aur și argint.

Poftiți
privi magazinul meu, în care au sosit
toate noutățile saisonului de primăvară
și vară.
Atelierul de croitorie bărbătească al lui
Henric Schäffer
ARAD, Piața Andrassy. (Casa Bing)
Nr. telef. 208. 554

Cele mai cu sic uniforme și articole
pentru uniforme în prețurile cele mai mo-
derate pregătește:

Braun János și Soțul
croitorul regimentului de cavalerie Nr. 12.
Strada Szalacz și Kőlcsey 6.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ.

1904 6 Martie		1905 26 Februarie		5 Martie	
ACTIV					
100440467	{ 70670967 Reserva metalică Aur.	46588015	65501170	66080515	
	{ 29769500 " trate Aur.	19492500			
3311069	Argint și diverse monete		3718580	3820261	
56526233	Portofoliu Român și Străin		38656499	40542633	
10221879	{ *) Impr. contra ef. publice	6508600	12262680	13131155	
	{ " " " " în cont curent 6622555 }	6622555			
11999980	Fonduri publice		11999940	11999940	
13839240	Efectele fondului de rezervă		14731258	14731258	
1732546	" " " amortisarea imob. și material		1704546	1704546	
5567999	Imobili		5638889	5638889	
568280	Mobilier și Mașini de Imprimerie		569217	569797	
320019	Cheltueli de Administrațiune		308724	321818	
80903720	Deposite libere		82850860	82300960	
—	Compturi curinți		20706541	17627470	
16679064	Compturi de valori		17398565	16228540	
302110496			276047469	274697782	
PASIV					
12000000	Capital	12000000	12000000	12000000	
18209715	Fondul de rezervă	19546217	19546217	19546217	
2740900	Fondul amortisării imobilelor și material	2923784	2923784	2923784	
176352440	Bilete de Bancă în circulațiune	158388340	157546680	157546680	
377001	Dobânzi și beneficii diverse	338268	338268	380141	
80903720	Deposite de retras	82350860	82350860	82800960	
11526720	Compturi curinți	—	—	—	
302110496			276047469	274697782	

Scomptul 5%
*) Dobânda 6%

Am onoarea a atrage atențiunea ono-
ratului public asupra

cafenelei „FIUME“

pe piața Libertății (casa Domány)

care să bucură de bună reputație și unde
să pot căpăta în toată vremea mâncări
calde, beuturi reci, cele mai fine vinuri
în sticle, bere, șampanie și beuturi spir-
tuose.

Buffet rece Deschis până dimineața.

Musica țigănească.

Se roagă protecție, cu stimă

Weinberger S. conducător.

Se caută subabonenti pentru ziarele
din loc și Pesta.

Abonament de cafea pentru dejun și
ojină se fac cu prețurile cele mai efține.

Bijuterii, oroloage, aur călcat

și recuise de argint, sedulii de ama-
netare cumpără pentru prețurile cele mai
mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvaergiu

ARAD, Strada Bisericii
(Palatul mineriilor.)

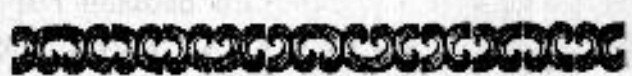
Isvorul cel mai efțin de cumpărare de
bijuterii și oroloage.

O farmacie

568

intr'un centru românesc cu o circulație
mare e de vânzare. Informațiuni mai de-
tailate se pot afla la administrația „Tribunei“.

«CIUCHICIANA» asociațiune de ajutorare în Ciuchiciu.

CONVOACARE.

Domnii membrii ai asociațiunii de ajutorare «Ciuchiciana» din Ciuchiciu sunt prin aceasta convocați în sensul §-lui 26 din statute la a

VI-a adunare generală ordinară

care să va țină în comuna Ciuchiciu la 32 Martie 1905 la 4 ore după amiază în localul asociațiunii.

Obiectele:

1. Raportul direcțiunii despre rezultatul anului al VI-lea de gestiune.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Primirea compturilor și darea absolutoriului.
4. Alegerea direcțiunii pe periodul de 3 a ani.
5. Disolvarea asociațiunii.
6. Eventuale propuneri făcute conform §-lui 37 lit. i) din statute.
7. Esmiterea a 2 membrii pentru verificarea procesului verbal. Ciuchiciu, din ședința cons. comun ținută la 15 Martie 1905.

Direcțiunea.

Activa		Contul Bilant.		Pasiva.	
	Cor.	fil.		Cor.	fil.
Casa în numerar		54 03	Capital social după 127 quote		
Inventariul marfel		887 12	à 20 cor. = 2540 c.	2484 12	
Mobiliar . . . . . cor. 318.52			Creditorii	1866 54	
După amortizare			Dare, chirie și salare nesolvite	764 50	
de 100 0 . . . . . 31.65		284.87			
Debitori		2481 40			
Deficit		1207 78			
Suma:		4915 20	Suma:		4915 20

Esite.		Contul profit și pederi.		Intrate	
	Cor.	fil.		Cor.	fil.
Salare		232 77	Venite din vinderea marfel	1283 62	
Dare comunală		8 51	Venitul din interese	3 15	
Dare de trafic		19 34	Deficit	1207 78	
Porto trăsuri		78 67			
Interese		84 70			
Chirie		77 50			
Diverse		868 80			
Amortizare din mobiliar		31 65			
Amortizare din inventar		1092 61			
Suma:		2494 55	Suma:		2494 55

Ciuchiciu în 31 Decembrie 1904,

Direcțiunea:

Pavel Sevaianțiu m. p.,   Vasile Boțoc m. p.,   Ioan Mareu m. p.,
director.

Ioșif Jurca m. p.   George Tamaș m. p.

Bilanțul present precum și contul Profit și Perdere esaminându-le conform legii și statutelor, le-am aflat exacte și cărțile purtate în regulă.

Ciuchiciu în 12 Martie 1904.

Comitetul de supraveghiere:

Iacob Bosică m. p.,   Iancu Peica m. p.,   Ilie Enca m. p.,
președinte.

Ioan Radoslau m. p.,   Jurgi Roman m. p.,   Ioan Mogoș m. p.,
Ioșif Duca m. p.,   Ioan Nadașan m. p.

Am onoarea a aduce la binevoitoarea cunoștință a m. on public, că pe **Strada Weitzer János Nr. 19**, casa Doamnei văd. Dr. Petkó, am deschis un

atelier de tapiserie și înfrumșetare

corespunzător întru toate cerințelor de azi.

După o experiență de mai mulți ani câștigată prin prăvăliile de acest fel în Arad, precum și în urma legăturilor mele cu cele dintâu fabrice, am ajuns în poziția plăcută, să satisfac pretensiunilor celor mai înalte ale on. public în această privință.

Primesc arangiarea completă de hoteluri, restaurante, după moda cea mai nouă, prompt și pentru prețuri culante; primesc renovări, reparațiuni și obducerea de biliard etc.

Rugând sprijinul binevoitor al on. public, rămân

502

Cu deosebit respect:

SZILVÁSY ISTVÁN, tapiesier

Să pãrtinim industria dela noi!

Primul deposit aradan de parisole și paraplee construcții proprii.

NASSAN R.

562

Aarad, Szabadság-tér 19.

Parisole, paraplee, corturi de gradină, paraplee gală, corturi pentru ingineri, umbrele pentru copii, umbrele elegante se pot alege. — Reparaturi se efectuează în aceeași zi.

— Să sprijinim industria dela noi! —

BANI

pe proprietăți de pământ, case până la 60—70 a valorii nominale cu amortizație de 5—62 ani

Conform sumei împrumutate pe lângă 4, 4 1/2, 5

Credit personal pe seama oficerilor, pensionarilor și funcționarilor.

Convertirea de datorii cu procente mari

Imprumut anticipativ nu este.

Szathmáry Dezső

440

institut de împrumuturi de bani.

ARAD, Strada Deák Ferenc Nr. 33.

(edificiul camerei avocațiale).

Agentii se acceptază.

Avis prealabil.

Cea mai mare magazie

A Aradului

bluse și toalete de dame și copii gata,

Piața Libertății Nr. 3, casa Dr. Reisinger.

Cu stimă aduc la cunoștință onoratului public, că pe piața libertății Nr. 3, deschid în 16 a. c. o

prăvălie pentru toalete gata de dame și copii.

521

Cu stimă:

Winternitz Jenő.

Comande după măsură în timpul cel mai scurt.

Friedmann Lajos

prăvălie de coloniale și delicatose

ARAD, Piața Libertății Nr. 4 (lângă cafeneaua Pölzl)

Am onoarea aduce la cunoștință onoratului public că pe piața libertății (lângă cafeneaua Pölzl), am deschis

o prăvălie de coloniale și delicatose

corespunzătoare cerințelor timpului modern.

Am stabilit în deposit tot felul de cele mai bune coloniale, becuri țeară și streine, ceaiuri, prăjituri pentru ceai (Cafos veritabil) mare timent cu delicatose, cașuri, mezeluri (și coșer) ș. a. m.

Când cer protecția onor. public îl asigură despre serviciu punctual și

Comande din provincia se execută prompt.

520

Cu deosebită stimă

Friedmann Lajos

Arad, Piața Libertății nr. 4 (l. P.